

Tien beginselen van regievoering

Dit is een variatie op de 10 regels voor procesadviesing van Edgar Schein[SCHE001], procesadviesing. Hij geeft aan “*Terugkijkend op ongeveer veertig jaar eigen praktijkervaring met 'die troep' – merk op dat een toneelgezelschap ook vaak 'een troep', of deftiger, 'een troupe' heet - ben ik tot de conclusie gekomen dat de essentie is gelegen in het woord relatie.*” Het Engelse '*relationship*' schiet me te binnen: het scheppen van een band, relatie, verbinding. Het gaat erom of onze relaties met de ander nuttig is – met andere woorden, dat we allen baat hebben bij de relatie, er bevrediging uit putten, dat er sprake is van ontwikkeling voor allen.

1. Ik stel me altijd ondersteunend op

Mijn intentie is te ondersteunen, de relatie(s) te ontwikkelen en te verbeteren. Het grote gevaar in elke relatie is de *double bind* die voort komt uit een sociaal ongelijkwaardige situatie. Door 'van zelf' de ander(en) te willen ondersteunen, bied ik de ander(en) een relatie met als intentie van elkaar te leren, samen te ontwikkelen en te groeien.

2. Ik blijf altijd in het hier en nu

Het enig dat op dit moment is, is wat waar is, is wat ik in mijzelf merk, van de ander gewaarwordt en wat zich in de situatie afspeelt. Alles wat gezegd wordt over het verleden en de toekomst mag waar zijn, maar kan ook interpretatie, verdichting zijn. Ik kan alleen veranderen in het hier en nu.

3. Ik werk van uit een 'niet weten'

De enige manier om vooruitgang te boeken is om te leren onderscheid te maken tussen wat ik weet en wat ik veronderstel te weten, en wat ik echt niet weet. De echt goede vragen zijn de vragen waarop ik het antwoord ook niet weet. Als ik het antwoord echt niet weet, ben ik eerlijker en consistentere dan wanneer ik er iets over vertel, veronderstel of bedenk.

4. Alles wat ik doe is een interventie

Ik kan niet niet-interveniëren. Elke interactie, elke interpunctie heeft gevolgen voor zowel mij als de ander. Dat houdt in dat ik de consequenties, de gevolgen accepteer van mijn handelen – ook de niet-intentionele. Ik noem dat improviseren. De doelstelling blijft om de relatie tot stand te ontwikkelen.

5. De ander blijft eigenaar van zijn of haar probleem en van de oplossing ervoor

Mijn taak is het, een relatie in stand te houden waarin we ons zelf kunnen ontwikkelen. Het is niet mijn taak problemen van de ander over te nemen en evenmin om adviezen te geven of oplossingen aan te dragen voor een situatie waarin ik niet zelf verkeer. Elkaar bijstaan is voldoende.

6. Go with the flow

Aangezien ik maar beperkt bekend ben met de werkelijkheid, kan ik het natuurlijke verloop van die werkelijkheid maar het beste zo veel mogelijk respecteren. De meeste problemen komen voort uit

(pogingen tot) oplossen van problemen in onbekende situaties en het eigen idee van het verloop der dingen (wat we ook wel aanduiden met 'hechting'). Wanneer in een relatie vertrouwen groeit merken we vanzelf wat er aan de hand is en kunnen we gemeenschappelijke betekenis ontwikkelen, waarin het verloop 'van zelf' gaat.

7. Ik werk aan steeds betere timing

Interventies kunnen het beste geschieden op die momenten waarop de ander daar ontvankelijk voor is. Dit is wat ik 'spontaan gebeuren' noem. Wat daarvoor het beste werkt is ontvankelijk ('open') te zijn voor de ander, te luisteren en zoveel mogelijk in woord en handeling congruent te zijn met de gewenste eindsituatie ('wees spontaan', als paradoxale opdracht ☺). Het bevorderen van de relatie dient daartoe. Eenzelfde aanwijzing, gemaakt op twee verschillende tijdstippen, kan tot volkomen andere resultaten leiden. Wanneer een interventie niet het gewenste effect heeft, onderzoek ik ook de timing, de gehele situatie.

8. Ik werk constructief opportunistisch met interventies

Wanneer de ander een moment van openheid aangeeft, een moment waarop hij aandacht voor een nieuwe inbreng lijkt te hebben, grijp ik die aan en probeer ik die zo veel mogelijk uit te buiten. Op zulke momenten bouw ik voort op de sterke punten en de positieve motivatie van de ander(en). Ik ben dan bereid ver te gaan in improvisatie en experiment met gevoelens, handelingen en ideeën.

9. Ik maak onvermijdelijk fouten en leer ervan

Hoe goed ik ook mezelf in acht neem, ik zal dingen blijven zeggen en doen die bij de ander tot onverwachte en ongewenste reacties leiden. Dit zijn de momenten van spanning waarin het leren kan plaats vinden en ik zal oordelen over die situatie, zoals afweer, schaamte of schuldgevoelens, vermijden. Ik zal van de werkelijkheid van de ander(en) nooit genoeg kunnen weten om vergissingen uit te sluiten, maar elke vergissing roept reacties op waarvan ik kan leren over de werkelijkheid van mijzelf en die van de ander..

10. Ik stel bij twijfel mijn 'probleem' aan de orde

In elke relatie zijn onvermijdelijk momenten waarop ik aan het eind van mijn Latijn ben, niet meer weet hoe ik verder moet, mij gefrustreerd voel en op de een of andere manier verlamd ben geraakt. In zulke situaties ben ik nog het meest geholpen mijn 'probleem' met de ander te bespreken. Waarom moet ik er van uitgaan dat ik altijd weet wat mij het volgende ogenblik te doen staat? Voor zover wij te maken hebben met het probleem en de werkelijkheid van de ander – met name ook de klant, de cliënt of opdrachtgever - , is het volkomen gepast deze ander in te schakelen bij mijn eigen pogingen te helpen.

Literatuurlijst

SCHE001: Schein, E. H (1999), *Procesadvisering*, door: Nieuwezijds te: Amsterdam; ISBN: 9057120712